

26. Odpoveď podpredsedníčky vlády a ministerky pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky G. Matečnej na interpeláciu poslankyne Národnej rady Slovenskej republiky A. Zemanovej podanú 15. februára 2018 vo veci UNESCO a ochrany bukových pralesov Karpát

SEKRETARIÁT PREDSEDU NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY		
Dátum zaevidovania: 07-03-2018		
Číslo spisu: PRED-145/2018		
Listy 31-	Prílohy: 3/3	
RZ	ZH	LU

MINISTERSTVO

PÔDOHOSPODÁRSTVA
A ROZVOJA VIDIEKA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

podpredsedníčka vlády a ministerka
pôdohospodárstva a rozvoja vidieka
Slovenskej republiky
Gabriela Matečná

Bratislava 2. marca 2018

Číslo: 126/2018-100

Vážená pani poslankyňa,

v termíne 19. februára 2018 mi bol doručený Váš list týkajúci sa problematiky lokality svetového dedičstva UNESCO Staré bukové lesy a bukové pralesy Karpát. Cením si Váš osobný záujem o túto problematiku a na Vami položené otázky, týkajúce sa prijatých opatrení vo vzťahu k tejto lokalite v zmysle uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 528 z 15. novembra 2017, Vám zasielam nasledovné odpovede:

1. Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky (MPRV SR) intenzívne spolupracovalo na novom návrhu hraníc slovenských komponentov lokality v rámci odbornej pracovnej skupiny, ktorej rokovania sa uskutočnili 14. novembra 2017, 22. novembra 2017, 29. novembra 2017 a 15. decembra 2017, vždy za účasti zástupcu MPRV SR, ako aj dotknutých organizácií v našej zakladateľskej pôsobnosti. Zároveň bola problematika návrhu hraníc lokality prerokovaná 7. decembra 2017 v Paríži v rámci technických konzultácií s expertmi UNESCO. Technických konzultácií sa zúčastnil aj zástupca MPRV SR. V súčasnosti MPRV SR naďalej spolupracuje s rezortom životného prostredia na definitívnom spresnení hraníc slovenských komponentov lokality. Súčasťou spolupráce budú aj konzultácie s expertmi Centra svetového dedičstva UNESCO a medzinárodnej organizácie IUCN počas ich plánovanej návštevy slovenskej časti lokality v máji tohto roka.

Úlohu „pripraviť program starostlivosti (integrovaný plán manažmentu) o slovenské komponenty lokality“ bude možné splniť až v nadväznosti na vypracovanie definitívneho návrhu úpravy hraníc slovenských komponentov lokality. V rámci plnenia tejto úlohy bol zatiaľ úzkou expertnou skupinou spracovaný návrh manažmentu nárazníkovej zóny lokality. Úzka expertná skupina bola zostavená aj zo zástupcov Lesov Slovenskej republiky, š. p. a Národného lesníckeho centra. V súčasnosti prebieha pripomienkovanie návrhu manažmentu nárazníkovej zóny dotknutými stranami.

2. Mojim listom č. 528/2017-100 zo 16. novembra 2017 boli organizácie v zakladateľskej pôsobnosti MPRV SR, to znamená Lesy Slovenskej republiky, š. p. a Lesopoľnohospodársky majetok Ulič, š. p., upozornené a bolo im uložené dodržiavať rozhodnutie vlády SR ohľadom zastavenia ťažby v slovenských komponentoch lokality a realizácie výlučne prírode blízkeho obhospodarovania lesov v nárazníkovej zóne lokality až do schválenia programov starostlivosti o slovenské komponenty lokality.

3. Úloha „zosúladiť v organizáciách v zakladateľskej pôsobnosti rezortu pôdohospodárstva programy starostlivosti o lesy s úlohami vyplývajúcimi z návrhu programu starostlivosti o slovenské komponenty lokality (integrovaný plán manažmentu), postupom podľa § 43 ods. 5 zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov“ priamo nadväzuje na spracovanie takéhoto integrovaného plánu manažmentu. V zmysle vyššie uvedeného uznesenia vlády by tento plán mal pripraviť rezort životného prostredia v termíne do 31. augusta 2018. Z uvedeného vyplýva, že k zosúladeniu programov starostlivosti o lesy s úlohami vyplývajúcimi z integrovaného plánu manažmentu bude možné pristúpiť až po tomto termíne, to znamená, keď príde k schváleniu integrovaného plánu manažmentu.

4. Finančné dopady obmedzení vyplývajúcich z ochrany novo vymedzených území slovenských komponentov lokality a ich nárazníkových zón na organizácie v zakladateľskej pôsobnosti rezortu pôdohospodárstva a rozvoja vidieka boli vyčíslené v spolupráci s Národným lesníckym centrom vo Zvolene v januári 2018. Informáciu o vyčíslení Vám zasielam v prílohe tohto listu. Nositeľom tejto úlohy vo vzťahu k neštátnym vlastníkom a nájomcom lesov je Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, resp. vo vzťahu k organizáciám v zakladateľskej pôsobnosti rezortu obrany Ministerstvo obrany Slovenskej

republiky. Upozorňujem, že predkladané vyčíslenie dopadov je počítané na návrh jadrového územia a nárazníkovej zóny lokality vypracovanej odbornou pracovnou skupinou, spomínanou v odpovedi na prvú otázku, so stavom k 15. decembru 2017, z čoho vyplýva, že nejde o konečný stav, ale len o predbežný výpočet, ktorý bude v súlade s úlohou uznesenia vlády Slovenskej republiky aktualizovaný do 6 mesiacov od schválenia programu starostlivosti o slovenské komponenty lokality.

S úctou

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized capital letter 'A' with a horizontal crossbar and a long, sweeping tail that curves downwards and to the right.

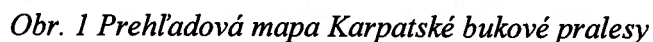
Príloha: 1 (podľa textu)

Vážená pani
Anna Zemanová
poslankyňa
Národná rada Slovenskej republiky
Bratislava

Na vedomie:
Andrej Danko
predseda
Národná rada Slovenskej republiky
Bratislava

Ing. Milan Machanský, PhD.
Odbor HÚL a znaleckej činnosti NLC-ÚHÚL Zvolen

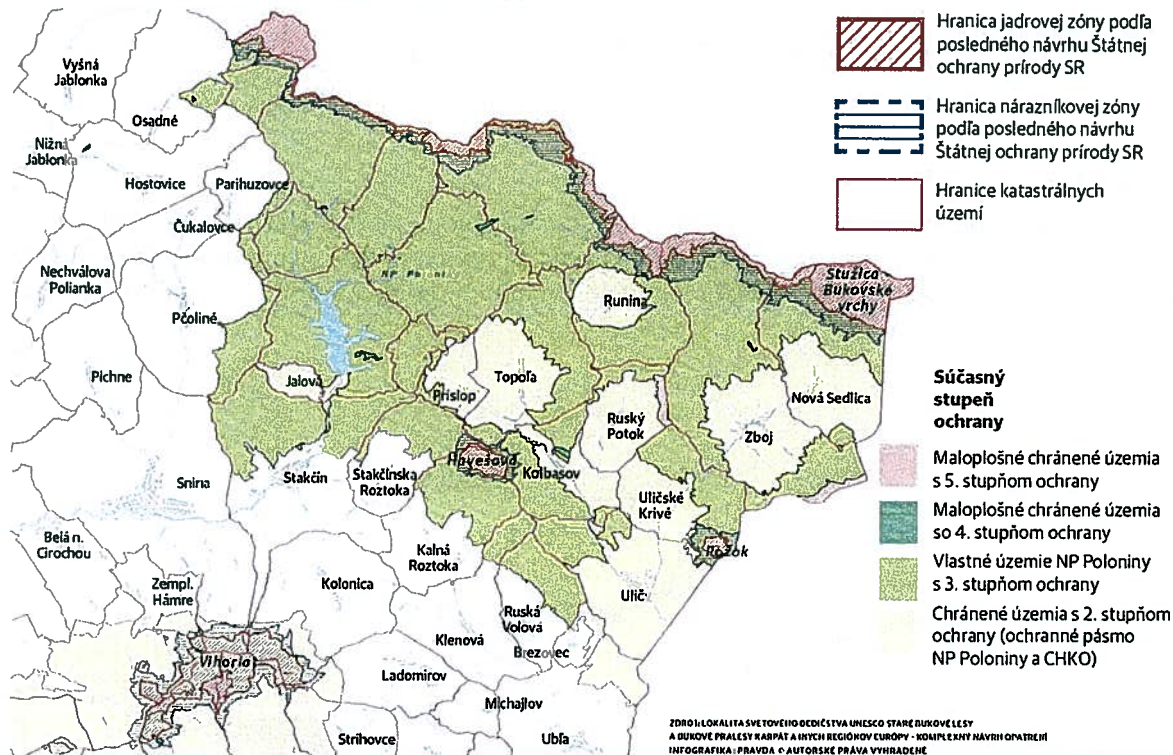
Ekonomické zhodnotenie starostlivosti o lesy v ochrannom pásme Karpatských bukových pralesov (ďalej „KBP“), navrhovaných rekonštrukcií lesných ciest v ochrannom pásme KBP vrátane príslušného územia a potenciálnych výnosov drevoprodukčnej funkcie lesa v jadrovom území KBP.

Zaujímavosť je, že územie je jadrové územie KBP s návrhom jeho rozšírenia (ďalej „jadrové územie“ a „novonavrhované jadrové územie“) a navrhované ochranné pásmo KBP. Hodnotené územie sa týka len časti KBP v obhospodarovaní Lesohospodárskeho majetku Ulič, š. p. a území Lesov SR, š. Vzhľadom na to, že k 31.12. 2017 neboli exaktne vymedzené definitívne hranice územia, boli využité predchádzajúce štúdie uvedené na obr. 1 a obr. 2. Na území sa nachádzajú veľkoplošné chránené územia: CHKO Vihorlat, NP Poloniny, a maloplošné chránené územia: NPR Stuzica, NPR Havešová, NPR Rožok, NPR Pľaša, NPR Morské oko, NPR Jarabá Skala, NPR Malé Morské oko, PR Uđava, PR Jedlinka, PR Baba pod Vihorlatom, PR Pod Trstím, prírodná pamiatka Sninský kameň.

1

Návrh hraníc Karpatských bukových pralesov

Obr. 2 Návrh hraníc Karpatských bukových pralesov

3. Metodický postup

3.1. Ekonomické zhodnotenie starostlivosti o lesy v ochrannom pásme KBP

Pre stanovenie požiadaviek na ďalšie obhospodarovanie územia v ochrannom pásme bola vykonaná analýza aktuálneho stavu hospodárenia a plánovaných úloh starostlivosti o les. Pri overovaní relevantnosti údajov opisu porastu podľa PSL, boli na celom predmetnom území prehodnocované údaje približovacej vzdialenosti (týka sa aj jadrového územia).

Pri aktualizácii stavu lesných porastov, bol navrhnutý alternatívny plán starostlivosti o les (so zameraním na jemnejšiu – stromovú a hlúčikovú formu obhospodarovania s nepretržitou obnovnou dobou s ponechaním vymedzeného počtu stromov hornej vrstvy na dožitie), ktorým sa postupne dosiahne cieľ v nárazníkovej zóne ochranného pásma KBP - prírode blízky les. Celkový objem ťažby pri alternatívnom pláne ťažby neprekročil bilancovaný plán ťažby podľa PSL. Alternatívny plán bol navrhovaný len na zostávajúce obdobie platnosti PSL tzn. do konca platnosti programov starostlivosti o lesy na dotknutých lesných celkoch: LC Stakčín, LC Klenová, LC Ublá, LC Lesy Remetské Hámre (do konca r. 2019), LC Lesy Snina, LC Jovsa – ŠL a Čierna Studňa (do konca r. 2020), LC Nižná Jablonka (do konca r. 2021), LC Lesy LPM Ulič, LC Lesy LPM Zboj (do konca r. 2023).

Plánované hospodárske opatrenia boli finančne zhodnotené výnosovou metódou, kde boli kalkulované tržby za vyťažené drevo, modelové náklady na ťažbu a sústreďovanie dreva, modelové náklady na vybudovanie odvozných lesných ciest a približovacích lesných ciest.

Ekonomické zhodnotenie zahŕňa výpočet finančných strát a zvýšených nákladov z dôvodu jemnejších spôsobov obhospodarovania lesa.

- **Zvýšenie nákladov na ťažbu a sústredovanie dreva**

Zvýšenie jednotkových nákladov (na 1 m³ vyťaženého dreva) sa stanovilo za lesný porast ako rozdiel jednotkových nákladov ťažby a sústredovania dreva podľa plánu ťažby PSL a jednotkových nákladov ťažby a sústredovania dreva podľa alternatívneho plánu ťažby, ktorý bol prenasobený objemom plánovanej ťažby podľa alternatívneho plánu.

Bola vykonaná analýza podľa jednotlivých porastov a stanovené priemerné zvýšenie nákladov na 1 m³ dreva pri obnovnej ťažbe.

- **Finančná strata spôsobená postupným znížením tržieb**

Finančná strata vyjadruje časovú hodnotu peňazí ako pokles hodnoty budúcich príjmov v porovnaní s plánovanými príjmami z bežného hospodárenia. Obmedzením ťažby sa oddiaľujú potenciálne tržby za drevnú hmotu tzn. tržby, ktoré by mohli vzniknúť postupne v priebehu desaťročia bežným hospodárením, budú získané oneskorene až po uplynutí najmenej 10 rokov. Tým vzniká finančná strata vo forme možných úrokov z peňažných prostriedkov.

Finančný výnos podľa plánu hospodárskych opatrení PSL bol porovnaný s finančným výnosom pri alternatívnom pláne starostlivosti o les. Vzniknutý finančný rozdiel bol zhodnotený ročnou úrokovou sadzbou 1%.

- **Finančná strata zo zníženia kvality dreva**

Na základe bilancovaného plánu ťažieb podľa PSL a alternatívneho plánu ťažieb bol vypočítaný objem ťažby, ktorý z dôvodu jemnejšieho spôsobu obhospodarovania lesov nebude realizovaný v plánovanom období (objem odsunutej ťažby).

Z dôvodu predĺženia obnovnej doby pri jemnejšom spôsobe obhospodarovania lesa môže dôjsť k strate na kvalite drevnej hmoty, ktorá by potenciálne mala byť vyťažená v tomto plánovacom období.

Finančná strata sa týka len odsunutého objemu ťažieb plánovaného podľa PSL. Na základe analýzy sortimentačnej štruktúry ťažieb (kvality, strednej hrúbky, veku a poškodenia) v jednotlivých porastoch bola prognózovaná finančná strata na hodnote sortimentov a stanovená priemerná finančná strata na 1 m³ odsunutej ťažby. V prípade, že odsunutý objem ťažby bol ponechaný na dožitie, tak sa finančná strata zo zníženia kvality dreva neuplatnila.

- **Finančná strata za trvalé ponechanie stromov**

Pre vytvorenie zodpovedajúcej štruktúry porastov v ochrannom pásme KBP je potrebné trvalé ponechanie stromov hornej vrstvy porastu (na dožitie).

Bolo plánované len v rubne zreých porastoch drevoprodukčných lesov a objem ponechaných stromov hornej vrstvy porastu bol stanovený ako zásoba porastu zodpovedajúca zakmeneniu porastu 0,2. V prípade nižšieho zakmenenia hornej vrstvy porastu boli ponechané všetky stromy hornej vrstvy. Súčasťou bola aj analýza stanovenia počtu ponechaných stromov v jednotlivých porastoch.

Hodnota finančnej straty z trvalého ponechania dreva v lesných porastoch bola stanovená na obdobie obnovnej doby zostávajúcej do plánovaného ukončenia obnovy porastu.

3.2. Ekonomické zhodnotenie navrhovaného sprístupnenia lesných porastov v ochrannom pásme KBP

Cieľom návrhu sprístupnenia nebolo dobudovať na predmetnom a príľahlom území kompletnú lesnú cestnú sieť pre jemnejšie spôsoby obhospodarovania lesa, ale stanoviť nevyhnutnú potrebu sprístupnenia lesných porastov podľa aktuálneho alternatívneho plánu starostlivosti o les. Návrh zahŕňa dobudovanie siete trvalých približovacích lesných ciest a rekonštrukciu odvozných lesných ciest.

- **Zvýšené náklady na dobudovanie siete približovacích lesných ciest**

Na území ochranného pásma KBP bola z dôvodu jemnejších spôsobov obhospodarovania lesa zhodnotená hustota a umiestnenie existujúcich približovacích ciest v jednotlivých porastoch. V rámci porastov, kde je plánovaná obnovná ťažba, bola vypracovaná analýza na dobudovanie trvalých približovacích lesných ciest, ktoré sú nevyhnutné pre uplatnenie jemnejších spôsobov obhospodarovania lesa. Pri ekonomickom zhodnotení bola stanovená modelová cena nákladov 20 € na bežný meter lesnej cesty (v nákladoch nebol plánovaný odvoz prebytočnej zeminy).

- **Zvýšené náklady na rekonštrukciu odvozných lesných ciest**

V rámci analýzy sprístupnenia bola hodnotená hustota odvozných ciest týkajúca sa ochranného pásma KBP a príslušného územia. Na základe posúdenia v teréne boli navrhnuté najdôležitejšie úseky už existujúcich trvalých približovacích alebo dočasných odvozných lesných ciest na rekonštrukciu, tak aby bol po nich možný bezproblémový sezónny odvoz dreva. Týmto riešením sa dosiahne v dotknutých porastoch zníženie vysokých približovacích vzdialeností (v NP Poloniny bežne 2-3 km) v ochrannom pásme KBP, čo je dôležité pre kvalitnú realizáciu jemnejšieho spôsobu obhospodarovania lesa (znižovanie poškodenia zostávajúcich stromov a vegetačného krytu, znižovanie poškodenia a zhutňovania pôdy, vytvárania erózných rýh, apod.), pre dostupnosť nových inovatívnych technológií, pre protipožiarnu ochranu, ale aj rozvoj turizmu.

Pri ekonomickom zhodnotení sa vychádzalo z existujúcich projektových štúdií alebo z ekonomických ukazovateľov realizovaných stavieb v závislosti od kvality pôvodnej cesty, typu podložia a vzdialenosti od zdroja materiálu na výstavbu. Podľa týchto kritérií bola stanovená modelová cena 150 až 250 € na bežný meter lesnej cesty (sú zahrnuté aj náklady na výstavbu cestných objektov napr. na pozdĺžne a priečne odvodnenie).

3.3. Ekonomické zhodnotenie potenciálnych výnosov v jadrovom území

Pre jadrové územie a novonavrhované jadrové územie, kde je do budúcnosti plánovaný bezzásahový režim, bol vyhotovený plán hospodárskych opatrení pre bežné obhospodarovanie lesa podľa jednotlivých porastov tzn. štandardne ako pri vyhotovení PSL. Na celom predmetnom území tzn. vo všetkých lesných porastoch boli vyhotovené modely bežného hospodárenia s tým, že identifikátory chránených území, vyšší stupeň ochrany prírody a kategória lesov osobitného určenia boli pre tento účel preklasifikované, a to: bez chráneného územia so stupňom ochrany prírody 1 a kategóriou hospodársky les alebo ochranný les podľa typu stanovišťa (lesný typ).

Plán hospodárskych opatrení bol finančne zhodnotený výnosovou metódou tzn. boli kalkulované tržby za vyťažené drevo, modelové náklady na ťažbu a sústredovanie dreva, modelové náklady na vybudovanie odvozných lesných ciest a približovacích lesných ciest, ako aj náklady na daň z nehnuteľnosti (1% zo všeobecnej hodnoty lesných pozemkov).

V závislosti od aktuálnej hustoty lesných ciest boli modelované náklady na sprístupnenie. Za dostatočnú bola považovaná hustota všetkých druhov lesných ciest 40 bm/ha. Modelové náklady na približovacie lesné cesty boli použité pre: ochranné lesy s plánovanou ťažbou: 500 €/ha, hospodárske lesy s plánovanou výchovnou ťažbou so sklonom do 40%: 550 €/ha, hospodárske lesy s plánovanou výchovnou ťažbou so sklonom nad 40%: 650 €/ha, hospodárske lesy s plánovanou obnovnou ťažbou so sklonom do 40%: 650 €/ha, hospodárske lesy s plánovanou obnovnou ťažbou so sklonom nad 40%: 750 €/ha.

Potenciálne náklady, tržby a výnosy boli vyhodnotené spolu za porast, za celé jadrové a novonavrhované jadrové územie a na mernú jednotku (1 m³ alebo 1 ha).

4. Výsledky

Pri alternatívnom pláne jemnejších spôsobov obhospodarovania došlo k zníženiu objemu obnovnej ťažby o 50%. V prípade výchovnej ťažby došlo k minimálnym zmenám pri jemnejšom spôsobe obhospodarovania lesa. Desaťročný ťažbový etát bežného hospodárenia predstavuje v nárazníkovej zóne ochranného pásma KBP (pri výmere 2 tis. ha) 100 tis. m³, z toho obnovná ťažba 75%. Z analýzy vyplýva, že náklady na ťažbu a sústreďovanie dreva sa v rubne zreých porastoch jemnejším spôsobom hospodárenia zvyšujú v priemere o 7,1 eur/m³. V prepočte ide o hodnotu 37,5 eur/rok/ha rubného porastu v záujmovom území, potrebnú nad rámec bežných nákladov.

Odsun ťažby plánovanej pri bežnom obhospodarovaní spôsobí postupné zníženie tržieb z predaja dreva. Z výsledkov analýzy vyplýva, že dôjde k zníženiu výnosov o 130 tis. eur/rok. V rubných porastoch predstavuje finančná strata 2,0 eur/m³ resp. 8,50 eur/rok/ha.

Strata na kvalite drevnej hmoty odsunutej ťažby bola analyzovaná a prognózovaná v jednotlivých porastoch a z výsledkov vyplýva finančná strata cca 8% čo predstavuje 3,4 eur/m³ odloženej obnovnej ťažby. V prípade 50% zníženia objemu obnovnej ťažby pri jemnejších spôsoboch obhospodarovania v porovnaní s bežným hospodárením ide o hodnotu 13,0 eur/rok/ha rubného porastu v záujmovom území.

Finančná strata za trvalé ponechanie stromov predstavuje 121 eur/ha/rok. Z analýzy vyplýva, že priemerný počet ponechaných stromov je 2,2 stromov/rok/ha t. j. 3,1 m³/rok/ha. V prepočte to znamená hodnotu 55 eur za ponechaný strom s priemerným objemom cca 1,5 m³.

Sumárne finančné straty a zvýšené náklady dosiahnu hodnotu 180 eur/rok/ha rubného porastu v ochrannom pásme KBP. Ide o hodnotu finančných prostriedkov, ktoré predstavujú pri jemnejších spôsoboch obhospodarovania lesa (s cieľom vybudovať prírode blízky les) vyrovnanie výnosov, ktoré by sa dosiahli pri bežnom hospodárení.

Pri súčasnej štruktúre a zastúpení rubných porastov je hodnota finančných strát a zvýšených nákladov za 10 ročné obdobie 1,3 mil. eur.

Okrem týchto finančných strát a zvýšených nákladov bolo navrhnutých v rubne zreých porastoch 15 km približovacích lesných ciest a na záujmovom území ochranného pásma KBP 15 km rekonštrukcií odvozných lesných ciest. Predstavujú investície v hodnote 3,3 mil. eur, ktoré sú potrebné pre jemnejšie spôsoby obhospodarovania lesa.

V jadrovom území a novonavrhovanom jadrovom území bola výnosovou metódou stanovená hodnota potenciálnych výnosov 240 eur/rok/ha. V režime bežného hospodárenia s obnovnou dobou 30 rokov bola plánovaná obnova rubne zreých porastov (intenzita 30%) a výchova rubne nezreých porastov (intenzita 11%) s celkovou priemernou intenzitou 28%. Z analýzy vyplýva, že na území sa nachádzajú lesné porasty s nadpriemernými zásobami dreva (priemerná zásoba všetkých porastov 406 m³/ha) - z čoho plynú vysoké potenciálne tržby za vyťažené drevo. Na druhej strane vzhľadom na neprístupnosť lesných porastov sú potenciálne náklady veľmi vysoké. Náklady na sprístupnenie lesných porastov tvoria podstatnú zložku nákladov (priemerne za celé jadrové územie tvoria 1/3 nákladov, v NP Poloniny až 1/2 z celkových nákladov). Náklady tvoria takmer 2/3 z tržieb. Potenciálne výnosy sú však podľa lesných porastov veľmi rozdielne a platí to aj pre jednotlivé chránené územia napr. priemerné potenciálne výnosy v CHKO Vihorlat sú až 4-násobne vyššie ako v NP Poloniny.

Na základe vyššie uvedeného na jadrovom území s výmerou 2500 ha je hodnota potenciálnych výnosov na úrovni 6 mil. eur, a to obdobie 10 rokov.

Je však dôležité si uvedomiť, že ekonomické zhodnotenie jemnejších spôsobov obhospodarovania lesa je z hľadiska zmeny zásoby, poškodenia a kvality lesných porastov potrebné v 5-10 ročných intervaloch aktualizovať. Rovnako je potrebné zohľadniť aj aktuálne ekonomické ukazovatele, vrátane už získaných dotácií na budovanie prírode blízkyh lesov.

5. Záver

Využívanie lesných pozemkov je na Slovensku zamerané predovšetkým na produkciu dreva. Dôvodom je fakt, že za ostatné funkcie lesa nie je ochotný a ani povinný nikto platiť. Les plní obrovské množstvo iných funkcií. V súvislosti s KBP sa rieši problematika zachovania prírodného dedičstva v lesných ekosystémoch, ktorú však nemôžeme chápať výlučne ako ponechanie lesa na samovývoj. V určitých prípadoch aj najvyšší stupeň ochrany prírody môže mať dočasný alebo aj trvalý negatívny dopad na lesy napr. na nižšiu biodiverzitu drevín, stabilitu porastov, samovoľný ústup lesa a plnenie požadovaných ekologických alebo spoločenských funkcií lesov. Hodnota kvalitnej starostlivosti o les je základom pre podporu mnohých funkcií lesov v krajine a je potrebné ju vnímať ako dôležitú súčasť rozvoja vidieka.

Ekonomické zhodnotenie jemnejších spôsobov obhospodarovania poukazuje na fakt, že pokiaľ obhospodarovateľ lesa chce dosiahnuť rovnaký výnos v rubne zreých porastoch ako pri bežnom hospodárení, potrebuje v ochrannom pásme KBP pri budovaní prírody blízkych lesov 180 eur/rok/ha. Až 2/3 z tejto hodnoty predstavuje finančná strata z trvalého ponechania stromov na dožitie. Zároveň je nevyhnutné investovať do lesnej cestnej siete, ktorá je žiaduca nielen pre sprístupnenie šetrných technológií pre ťažbu a sústreďovanie dreva, ale najmä pre ochranu proti požiarom a pre rozvoj turizmu.

V jadrovom území KBP sú potenciálne výnosy 240 eur/rok/ha, sú veľmi významné a ich hodnota sa zvyšuje nielen zastúpením drevín a ich kvalitou, ale najmä existujúcim sprístupnením. V prípade bezzásahového režimu je dôležité zohľadniť aj sociálno-ekonomické dopady zo zníženia príjmu podniku a riziko kalamitných udalostí, ktoré môžu viesť k úplnému znehodnoteniu hodnoty lesného majetku.